

Bemærkninger til lovforslaget.

Lovforslaget omfatter en begrænset revision af statshusmandsloven. Revisionen er hovedsagelig en følge af landbokommissionens indstillinger.

Der søges ved revisionen bl. a. tilvejebragt nærmere overensstemmelse mellem forskellige bestemmelser i den gældende lov med de principielle synspunkter, der er lagt til grund for forslaget til en ny landbrugslov, der er udarbejdet af landbokommissionen, og som forelægges samtidig. Således sker der visse ændringer i formålet med statens jorderhvervelse, og forslaget indeholder en væsentlig omlægning af bestemmelserne om statens forkøbsret.

Endvidere ophæves de gældende bestemmelser om salg af jord i statens eje på jordrentevilkår, og der indføres en almindelig adgang for ejere af jordrentejendomme og -arealer til frivillig afløsning af jordrenten samt bestemmelser om en lempelse af jordrenteudelsen i de første 3 terminer efter den 13. alm. vurdering.

Samtidig overføres fra de årlige udlånslove (nugældende lov nr. 122 af 3. april 1965) en del bestemmelser, som er af mere permanent karakter og derfor rettelig hører hjemme i hovedloven.

I tilslutning til foranævnte ændringer indeholder forslaget en række ændringer af redaktionel eller teknisk karakter, også med henblik på en delvis modernisering af lovens bestemmelser.

I forbindelse med de foreslåede ændringer har det været overvejet at foreslå lovens titel ændret. En sådan ændring vil imidlertid afføde lovtekniske vanskeligheder, og man har derfor ment, at en eventuel ændring af lovens titel først bør ske i forbindelse med en mere gennemgribende revision af loven.

Til de enkelte bestemmelser bemærkes:

Til § 1.

Til nr. 1. Lovens § 5, stk. 1. Efter § 5, stk. 1, i den gældende lov skal ansøgerne opfylde visse kvalifikationskrav såvel for at kunne komme i besiddelse af jord som for at kunne opnå eller overtage lån på de i loven indeholdte vilkår. Det foreslås, at de omhandlede kvalifikationskrav, der står i snæver sammenhæng med de synspunkter, der prægede den oprindelige husmandslovgivning, alene opretholdes som betingelse for at opnå eller overtage lån.

Til nr. 2. Lovens § 5, stk. 6. Den pågældende bestemmelse indeholder særlige kvalifikationskrav for erhververe af jord til byggepladser og havelodder. De pågældende bestemmelser foreslås ophævet i konsekvens af de foreslåede ændringer i lovens § 7.

Til nr. 3. Lovens § 6. Efter § 6 i den gældende lov kan den, der en gang har erhvervet jord i henhold til statshusmandsloven eller de ældre jordlove, som regel ikke opnå adgang til at erhverve jord eller lån efter loven, og han kan heller ikke overtage lån i bestående brug, medmindre han fremdeles opfylder lovens kvalifikationskrav. Bestemmelsen vil tildels kunne være til hinder for hensigtsmæssige jord-suppleringer og er tildels overflødig, jfr. lovens § 43, stk. 3, og foreslås derfor ophævet.

Til nr. 4. Overskriften til kap. III. Den foreslåede ændring må ses på baggrund af den foreslåede ændring af lovens formålsangivelse, jfr. bemærkningerne til forslaget § 1, nr. 5 (bl. a. ad § 7), og de foreslåede bestemmelser om afløsning af jordrenten.

Til nr. 5. Lovens kapitel III, afsnit A. Den virksomhed, der udøves af statens jordlovsudvalg, har oprindeligt haft til hovedformål at yde bistand til oprettelse af nye selvstændige mindre landbrug og at fremskaffe arealer hertil, bl. a. ved anvendelse af statens forkøbsret. Sideløbende hermed — og efterhånden i overvejende grad — har der imidlertid af statens jordlovsudvalg været ydet bistand til udbygning og forbedring af bestående mindre landbrug.

I de senere år er statens forkøbsret kun gjort gældende i ganske få tilfælde. Grunden hertil må søges dels i den betydelige stigning, der er sket såvel i prisen på jord som i byggeomkostningerne, dels i den udvikling, der som følge af de teknisk-økonomiske forhold er sket i retning af voksende bedriftsstørrelser, og som har medført, at frastykning af jord fra bestående ejendomme ofte vil medføre betydelig ulempe for ejendommen. Hertil kommer, at udøvelsen af statens forkøbsret i henhold til bestemmelsen i statshusmandslovens § 8, stk. 1, indebærer en betydelig administrativ belastning.

På denne baggrund har man ikke fundet tilstrækkelig anledning til at fastholde den staten i henhold til statshusmandslovens § 8, stk. 1, tillagte umiddelbare forkøbsret til landbrugsejendomme med grundbeløb på 56.000 kr. og derover. Som en yderligere grund til at ophæve denne bestemmelse kan anføres, at vurderingslovens bestemmelser om grundbeløb er ophævet ved lov nr. 363 af 18. december 1964, og at den i statshusmandslovens § 8, stk. 1, anvendte grundbeløbsangivelse således ikke længere vil kunne anvendes som kriterium for forkøbsretten.

Da forkøbsretten fremdeles vil kunne have betydning såvel med henblik på tilvejebringelse af tillægsjord til supplerer af mindre landbrug som